

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027 - 2030

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja toteaa seuraavaa. Luonnonsuojeluliitto hämmästelee, että hallitus ei linjannut kevään kehysriihessä julkisen talouden suunnitelman julkaisun yhteydessä uusista tehokkaista ympäristöveroista eikä ympäristölle haitallisten tukien leikkauksista. Päinvastoin hallitus lisäsi uusia ympäristölle haitallisia tukia, vaikka Suomen taloudellinen tilanne on haastava.

Kehysriihen yhteydessä annettu julkisen talouden suunnitelma jättää myös paljon toivomisen varaa ympäristötoimien rahoituksen osalta. Luonnonsuojeluliitto myös katsoo, että ympäristöhallinnon toimintamenojen 1,1 miljoonan euron lisäsäästöt sekä kehyskauden loppua kohden kasvava määrärahojen vähennys olisi tullut jättää tekemättä. Luonnonsuojeluliitto muistuttaa, että ympäristöministeriön budjetti on moninkertaisesti pienempi kuin seuraavaksi pienimmän ministeriön.

Hallitus vähensi kautensa alussa merkittävästi luonnonsuojelun määrärahoja, eikä niiden vahvistamista ole näköpiirissä. Satsaukset luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi olisivat välttämättömiä. Johdonmukaista olisi ollut esittää lisämäärärahat esimerkiksi metsien suojeluohjelma Metsolle, koska hallitus juuri asetti ohjelmalle aiempaa selvästi korkeammat tavoitteet ja niiden toteuttaminen vaatii lisärahoitusta.

Luonnonsuojeluliitto myös huomauttaa, että ilmastokriisin hillitsemiseksi tarvitaan pikaisia satsauksia luonnon hiilinielujen vahvistamiseen. Hiilinieluja voidaan vahvistaa määrärahojen osoittamisen ohella esimerkiksi karsimalla puun polton 440 miljoonan euron vuosittaista verotukea (verottomuus). Tällä hetkellä noin 60 % puusta ohjautuu polttoon. Polttoon perustumattomiin ratkaisuihin siirtymistä voitaisiin puolestaan vauhdittaa kannustamalla näihin investointeihin.

Myös Talouspolitiikan arviointineuvoston tammikuussa 2025 julkaistun raportissa on todettu:
“Julkisen talouden kannalta olisi myös perusteltua painottaa toimenpiteitä, jotka tuottavat julkisia tuloja vihreän siirtymän aikana, julkisia menoja kasvattavien tukien ja avustusten sijasta. Yksi konkreettinen askel tähän suuntaan olisi poistaa verohelpotukset puun käytöltä energiantuotannossa.”

Talouspolitiikan arviointineuvoston tuoreen helmikuussa 2026 julkaistun raportin mukaan julkisen talouden kannalta on perusteltua tehdä enemmän veronkiristyksiä, kuten karsia verohelpotusten muodossa annettavia yritystukia. Luonnonsuojeluliitto katsoo, että ympäristöverotuksen kehittämällä voidaan tukea samanaikaisesti ilmasto- ja luontotavoitteita sekä valtiontaloutta.

Luonnonsuojeluliiton yksityiskohtaiset huomiot

Hallitus julkaisi julkisen talouden suunnitelman vuosille 2027 - 2030 kevään kehysriihen päätteeksi. Riihessä annettiin myös joukko uusia päätöksiä, jotka vaikuttavat Suomen talouden kehitykseen. On valitettavaa, että kehysriihessä ympäristölle haitallisia tukia ei vähennetty, vaan päinvastoin lisättiin.

Hallitus päätti nimetä selvitysryhmän valmistelemaan mallia maakuntien lentoyhteyksistä. Tavoitteena on luoda malli, jolla pitkällä aikavälillä järjestetään maakuntien lentoyhteydet. Maakuntien lentoyhteyksien ylläpitäminen on vaatinut jatkuvaa ympäristölle haitallista valtiontukea, joka lisää valtion menoja.

Valtion menoja ja ympäristöhaittoja myös lisää päätös, että työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee uuden tukimallin, jolla mahdollistetaan bioenergiaa käyttävien CHP-voimalaitosten käytön jatkuminen pidempään. Luonnonsuojeluliitto katsoo, että oikea suunta olisi kannustaa kohti polttoon perustumattomia ratkaisuja.

Hallitus päätti myös jatkaa turpeen varmuusvarastointia vuoteen 2030. Turpeen tukeminen kuitenkin ei ole ilmaston eikä luonnon kannalta perusteltua. Turpeen huoltovarmuusvarastoinnin lisätuki ei ole myöskään tarkoituksenmukaista sen verrattain heikon säilyvyyden vuoksi. Lisäksi Luonnonsuojeluliitto huomauttaa, että turpeen verotuet ovat ilman hallituksen lisäpääöstäkin lähes 80 miljoonaa euroa vuosittain.

Hallitus esitti myös lisää fossiilisten polttoaineiden tukia toteuttamalla raskaan liikenteen ammattidieselin vähintään kymmenen vuoden mittaisena. Ammattidieselin vaikutus julkiseen talouteen on 40 miljoonaa euroa.

Kehysriihen yhteydessä esitetyt työmatkavähennyksen omavastuuosuuden alentaminen sekä ajoneuvoveron keventäminen, eivät tue joukkoliikenteen käytön lisäämisestä tai liikennesuoritteiden vähentämistä esimerkiksi kimpapakyytejä lisäämällä. Luonnonsuojeluliitto huomauttaa, että jo pelkästään kilometrikorvauksen nykytaso usein ylikompensoi auton käytön kuluja.

Myös kehysriihen yhteydessä esitetty tuki maatalouden energiaveron lisäpalautus energiaverodirektiivin sallimaan enimmäismäärään on ympäristölle haitallinen ja se hidastaa kestävämpien energiaratkaisujen käyttöönottoa. Palautusta korotetaan neljällä sentillä litralta.

Luonnonsuojeluliitto ei kannata esitettyä pumppuvoimalaitosten rakentamisen edistämistä. Pumppuvoimalan suuret ja jaksottaiset juoksutukset voivat muuttaa vesistöä rajusti ja vaikuttaa virtauksiin, jääoloihin, veden lämpötilakerrostumiseen sekä kalojen lisääntymiseen.

Hallitus päätti myös kaivosten ympäristöriskien siirtämisestä veronmaksajille laskemalla kaivosten jätteen käsittelytoiminnan vakuutta, Luonnonsuojeluliitto vastustaa muutosta. Kaivoshankkeissa tapahtuneet virhearvioinnit, konkurssit ja puutteellisesti hoidetut sulkemiset ovat viime vuosina aiheuttaneet valtavia kuluja Suomen valtiolle. Pelkästään Talvivaaran ja Hituran kaivosten kulut veronmaksajille ovat yhteensä satoja miljoonia euroja.

Hallitus myös esitti, että toteutetaan ympäristönsuojelulakiin säädösmuutokset, jotka mahdollistavat valtioneuvostolle luvituspäätöksen tekemisen kokonaisharkinnan perusteella. Kirjaus, joka mahdollistaisi valtioneuvostolle kaivosten luvituspäätöksen tekemisen “kokonaisharkinnan” perusteella, ei ole Luonnonsuojeluliiton mielestä toteuttamiskelpoinen. Ympäristöä turvaavat säännökset on tehty syystä, eikä niistä pidä antaa erivapauksia kenellekään, eikä varsinkaan toimialalle, joka aiheuttaa merkittäviä ympäristöhaasteita.

Luonnonsuojeluliitto ei myöskään kannata ydinvoiman lisärakentamisen vauhdittamiseen tähtäävää tukea. Ydinvoiman lisärakentaminen ei ole nopea eikä kustannustehokas tapa vastata energiakriisiin ja ilmastotavoitteisiin, myös ydinvoimaa turvallisemmat tuuli- ja aurinkovoima eivät tarvitse tukia.

Kehysriihen myönteisiä ja julkiseen talouteen vaikuttavia päätöksiä olivat biokaasun tuotannon ja talojen energiaremonttien tukeminen sekä Karjalan radan parannukset. Luonnonsuojeluliitto pitää myös hyvänä, että jakeluvetoisuuteen ei tehty riihen alla esillä olleita heikennyksiä.

Lisätietoja:

Antti Heikkinen, ympäristöpäällikkö, 044 9010 461, antti.heikkinen@sll.fi